

جستارهای هانری کرین در عرفان اسلامی

با تأکید بر نقش سنت هرمسی

حسین کلباسی اشتری*، استاد فلسفه دانشگاه علامه طباطبایی

حسن پاشایی**، دانشجوی دکتری عرفان و تصوف دانشگاه ادیان و مذاهب

چکیده

براساس پژوهشهای گروهی از مستشرقان و اسلام‌شناسان، تأثیر اندیشه‌های هرمسی علاوه بر سنتهای دینی و فلسفی در غرب، در فرهنگ ایرانی و فلسفه اسلامی - و برای نمونه در آثار شیخ اشراق - نیز چشمگیر بوده و مطالعه دقیقتر در این زمینه میتواند افقهای جدیدی را در عرصه ادیان تطبیقی بگشاید. پژوهشهای هانری کرین در باب حکمت و معنویت ایرانی با رهیافت پدیدارشناسانه، به این مقوله نگاه خاصی داشته و به یک معنا، مقام هرمس و سنت هرمسی در رمزگشایی آثار وی در این زمینه نقش کلیدی دارد. وی در پژوهشهای خویش، اندیشه هرمسی را بمثابة مطلع و کلید فهم معنویت و حکمت مورد توجه قرار داده است. برای تبیین بهتر این موضوع، این نوشتار بر آنست تا پیرامون آیین هرمسی، رابطه و تعامل آن با تصوف و تشیع با تأکید بر آثار هانری کرین، گزارش و تحلیلی را عرضه دارد. بدین منظور مروری خواهیم داشت بر ساختار و مبانی سنت هرمسی، سپس تحلیلی در باب نسبت میان اندیشه هرمسی با تصوف و تشیع از نگاه کرین عرضه خواهد شد و سرانجام رهیافت باطنی کرین که بنمایه اندیشه و رویکرد اصلی وی در سلوک علمی و معنویش میباشد، مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

کلیدواژگان

کرین
سنت هرمسی
تصوف و عرفان
هرمس
تشیع
ولایت باطنی

۱. احوال و اندیشه هانری کرین

هانری کرین^۱ به سال ۱۹۰۳م در پاریس و در خانواده‌یی کاتولیک دیده بجهان گشود. در سال ۱۹۲۳م در بخش علوم مذهبی مدرسه مطالعات عالی و با حضور استادی چون اتین ژیلسون مطالعات خویش را در متون کهن و چگونگی قرائت و تفسیر آنها پی گرفت و البته دقت نظر جامع استاد را در ترجمه و تفسیر متون به ارث برد، بگونه‌یی که بعدها همین شیوه را در ترجمه متون فارسی و عربی بکار گرفت. وی در سال ۱۹۲۵م در رشته فلسفه دانشگاه سوربن به دریافت لیسانس نائل آمد و سپس در سال ۱۹۲۶م گواهینامه عالی فلسفه و در سال ۱۹۲۸م دیپلم مدرسه پژوهشهای عالی دانشگاه پاریس را کسب کرد. کرین از سال ۱۹۲۶م وارد

(نویسنده مسئول) *Email: hkashtari@yahoo.com

**Email: h_pashayi@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۹۵/۱۰/۱۴ تاریخ تأیید: ۹۵/۱۲/۲۱

1. Henry Corbin